

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ДОСЛІДЖЕННЯ НАСТРОЇВ МЕШКАНЦІВ ДЕОКУПОВАНИХ ТА ПРИФРОНТОВИХ ГРОМАД УКРАЇНИ: ВИСОКОПІЛЬСЬКА ГРОМАДА ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

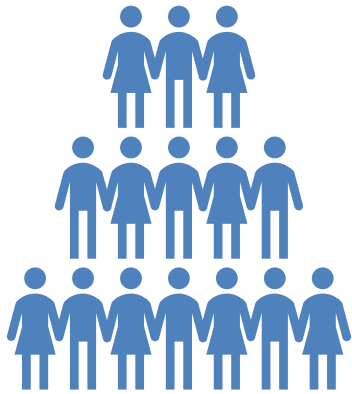
реалізується за підтримки проекту Агентства США з міжнародного розвитку USAID “Зміцнення громадської довіри (UCBI)”

Київський міжнародний інститут соціології

Січень 2024 року

Цільова група	Повнолітні жителі (18+) Високопільської громади (Бериславський район Херсонської області)
Розмір вибірки	418 респондентів
Метод	Особисті інтерв'ю за допомогою комп'ютера (CAPI)
Полювий етап	15 – 22 грудня 2023 року
Ваги	Дані були зважені з урахуванням статевої структури постійного населення області відповідно до даних Державної служби статистики станом на 1 січня 2021 року
Похибка вибірки (з імовірністю 0,95 і без урахування дизайн-ефекту)	<p>5,0% для показників, близьких до 50%;</p> <p>4,3% для показників, близьких до 25 або 75%;</p> <p>3,0% для показників, близьких до 10 або 90%;</p> <p>2,2% для показників, близьких до 5 або 95%.</p>
ДОДАТКОВО: 4 онлайн фокус-групові дискусії	<p>молодь 18-29 років;</p> <p>працююче населення віком 30-59 років;</p> <p>активне населення (волонтери, бізнес, активісти);</p> <p>жителі, що тимчасово не проживають у громаді.</p>

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОПИТАНИХ

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ УЧАСНИКІВ ОПИТУВАННЯ *ЗА ДАНИМИ КІЛЬКІСНОГО ОПИТУВАННЯ

Стать:

55% жінки,
45% чоловіки.

Вік:

12% – 18-29 років,
24% – від 30 до 44 років,
32% – від 45 до 59 років,
32% – 60 років і старші.

Рівень освіти:

25% мають вищу освіту (бакалавр, спеціаліст, магістр, науковий ступінь),
39% – середню спеціальну (технікум, коледж),
36% – професійно-технічну (ПТУ, ліцей), повну середню загальну або нижчу.

Статус зайнятості:

36% працюють
64% не працюють

Самооцінка фінансового становища родини:

10% не вистачає грошей навіть на їжу,
53% вистачає лише на їжу, а купувати одяг вже складно,
35% мають достатньо коштів на їжу, одяг та невеликі заощадження,
1% – можуть дозволити собі купувати певні дорогі речі або все, що захочуть.

ЗАДОВОЛЕНІСТЬ ЖИТТЯМ У ГРОМАДІ

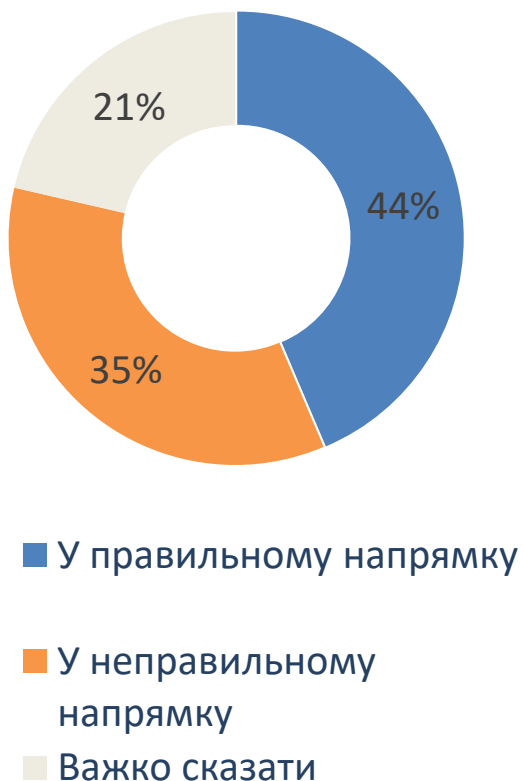
Наскільки ви згодні або не згодні з такими твердженнями щодо вашого теперішнього місця проживання:

■ Зовсім не згодні ■ Скоріше не згодні ■ Скоріше згодні
■ Цілком згодні ■ Важко сказати

ФГД: Більша частина населених пунктів громади газифікована, перед війною велися роботи зі створення водопроводу в деяких селах (програма ДОБРЕ), будувались дороги.

Як ви вважаєте, в цілому, справи у вашій громаді йдуть у правильному чи неправильному напрямку?

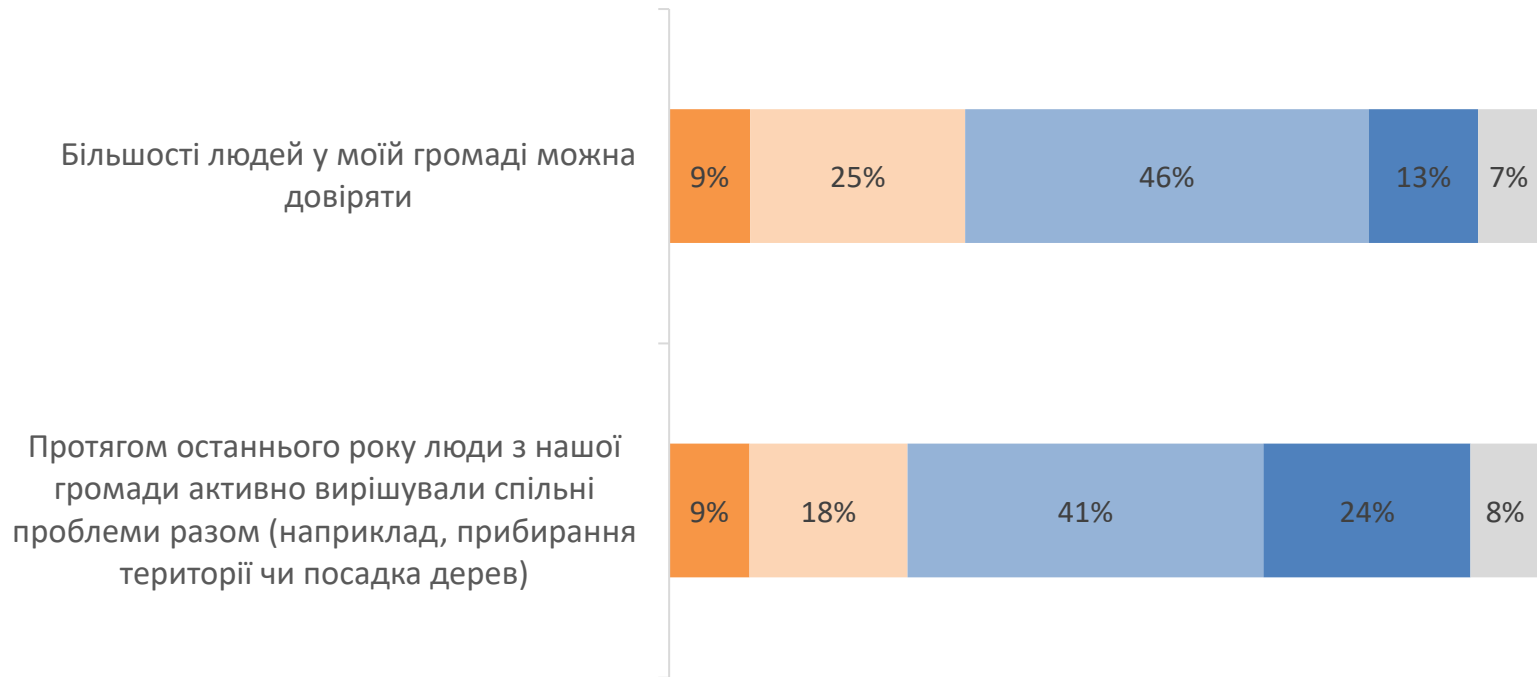

ФГД: Характеризуючи свій регіон загалом, респонденти акцентували увагу на таких перевагах: вдале розташування, наявність залізничного сполучення, гарні краєвиди; підкреслювався аграрний потенціал громади і раціональність використання землі, незважаючи на зону «ризикованого землеробства». Респонденти характеризували свою громаду як «батьківщину кавунів» та «житницю України».

Жителів своєї громади респонденти характеризували як трудівників, працюючих землеробів. Це «звичайні люди», добрі, привітні та дружні.

Наскільки ви згодні або не згодні з такими твердженнями про вашу громаду і сусідів:

■ Зовсім не згодні
 ■ Скоріше не згодні
 ■ Скоріше згодні
 ■ Цілком згодні
 ■ Важко сказати

Як ви вважаєте, збільшення кількості представників яких груп може створити конфлікти у вашій громаді?

ФГД: В оцінках респондентів помітні два великі деструктивні розколи, що впливають на ставлення громадян один до одного та рівень довіри до влади:

- 1) розкол пов'язаний з наявністю великої кількості колаборантів, які, згідно зі спостереженнями деяких респондентів, були в кожному населеному пункті громади;
- 2) розкол стосується нерівномірних можливостей отримання гуманітарної допомоги. Пролунали думки, що на гуманітарній допомозі наживаються, а її розподіл не є справедливим.

ДЖЕРЕЛА МІСЦЕВИХ НОВИН

Якими джерелами ви користуєтеся для отримання місцевих новин?

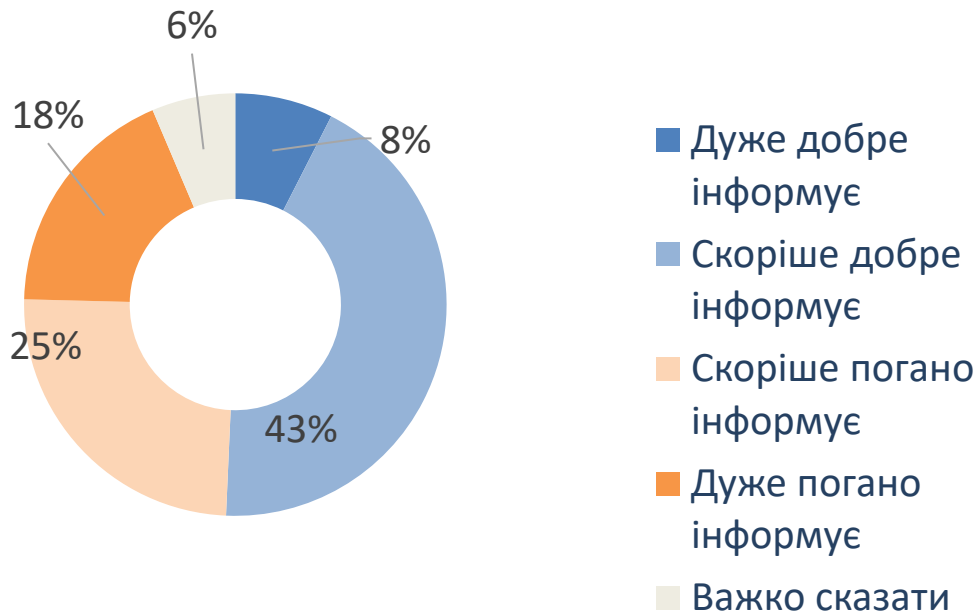
ФГД: Серед каналів отримання інформації беззаперечне лідерство отримали інтернет джерела (Facebook, Телеграм канали) та «сарафанне радіо» (спілкування з сусідами, знайомими). Акцентувалося також, що для людей похилого віку важливим інструментом отримання інформації може бути телефон. Лунали ностальгічні згадки щодо місцевих газет, які давно не функціонують, та одиничні кейси досвіду прямого звернення до місцевої влади.

💡 «Якщо це і відбувається, це дуже і дуже зжате коло, і це, як ото там декілька чоловік, це немає такого масштабу, щоб там зібрались, велика якась кількість громадян, і висловили свою думку, або щось навпаки, зарекомендували», - (Ж, працююче населення)

💡 «...Коли я ще була школяркою, виписували з батьками заради гороскопу (сміється), який збігався на той час. Але потім, коли подорослішала..., дійсно це була гарна газета, інформування про події і заходи в нашій громаді. Жалко, що її вже нема, - (Ж 28, молодь 18-29)

ВЗАЄМОДІЯ МІЖ МІСЦЕВОЮ ВЛАДОЮ І ГРОМАДОЮ

Як би ви оцінили, наскільки добре місцева влада інформує мешканців громади про свою діяльність?

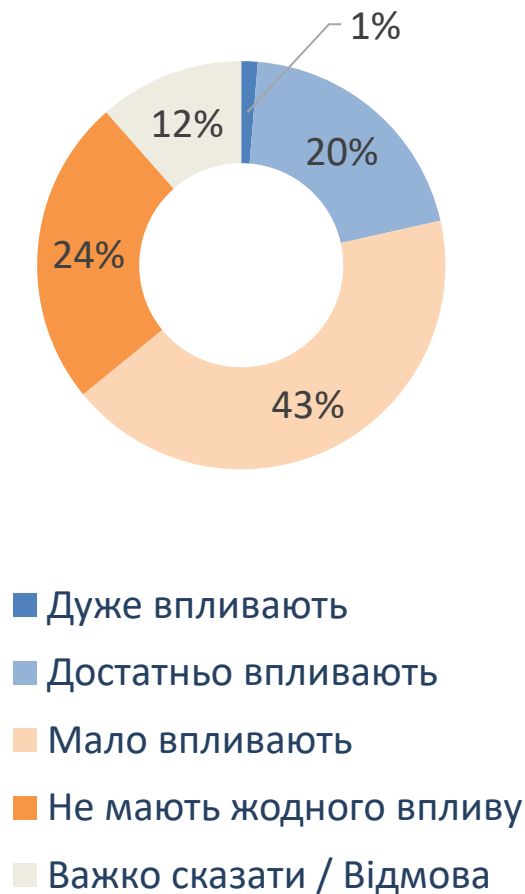

ФГД: У всіх чотирьох групах учасники були солідарні, оцінюючи рівень інформації, яка отримується від влади, як недостатній. Більш-менш до населення доводяться тільки розпорядження начальника ВЦА.

Влада, на думку учасників, має бути більш відкритою та прозорою та більше комунікувати із населенням, навіть враховуючи воєнний стан.

База: усі респонденти (n=418)

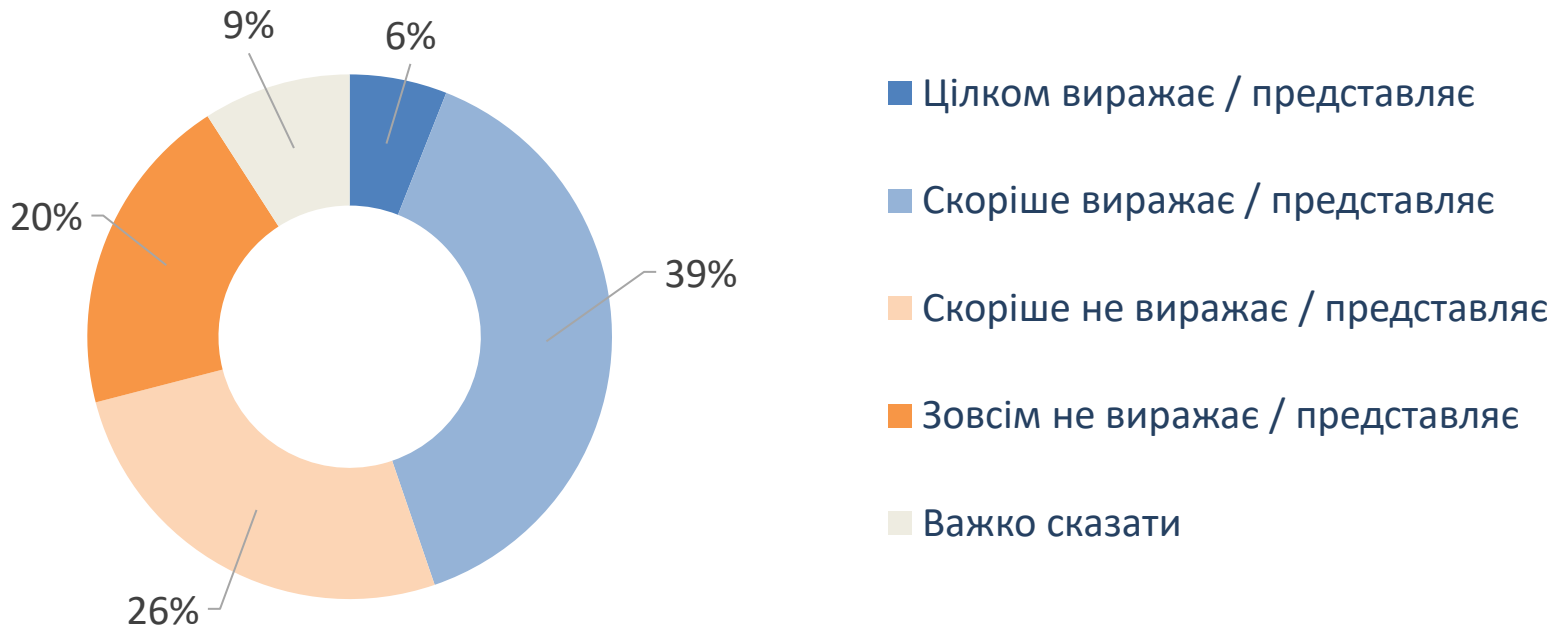
На вашу думку, наскільки жителі вашої громади впливають на важливі рішення місцевої влади?

ФГД: Прикладів вдалих кейсів впливу громадськості на рішення влади було наведено лише декілька, переважно респонденти не мали такого досвіду. Наприклад, говорилось про успішну співпрацю з волонтерами, коли громаді допомогли зробити очисну станцію і підвищити якість води, хоча роль місцевої влади в даному процесі не деталізувалася.

💡 «Останнє було таке повідомлення по селищній раді по громаді, яке висвітлювалось в соціальних мережах, це перейменування вулиць населених пунктів, тобто декомунізація. І це було обговорення з населенням, тобто це не приймала там рада своє одноосібне рішення, а це була така Google-форма, подання, і всі, хто заходить у Facebook, хто заходить на сторінку селищної ради, могли свою думку висловити за допомогою цієї форми», - (Ж, тимчасово не проживають в громаді).

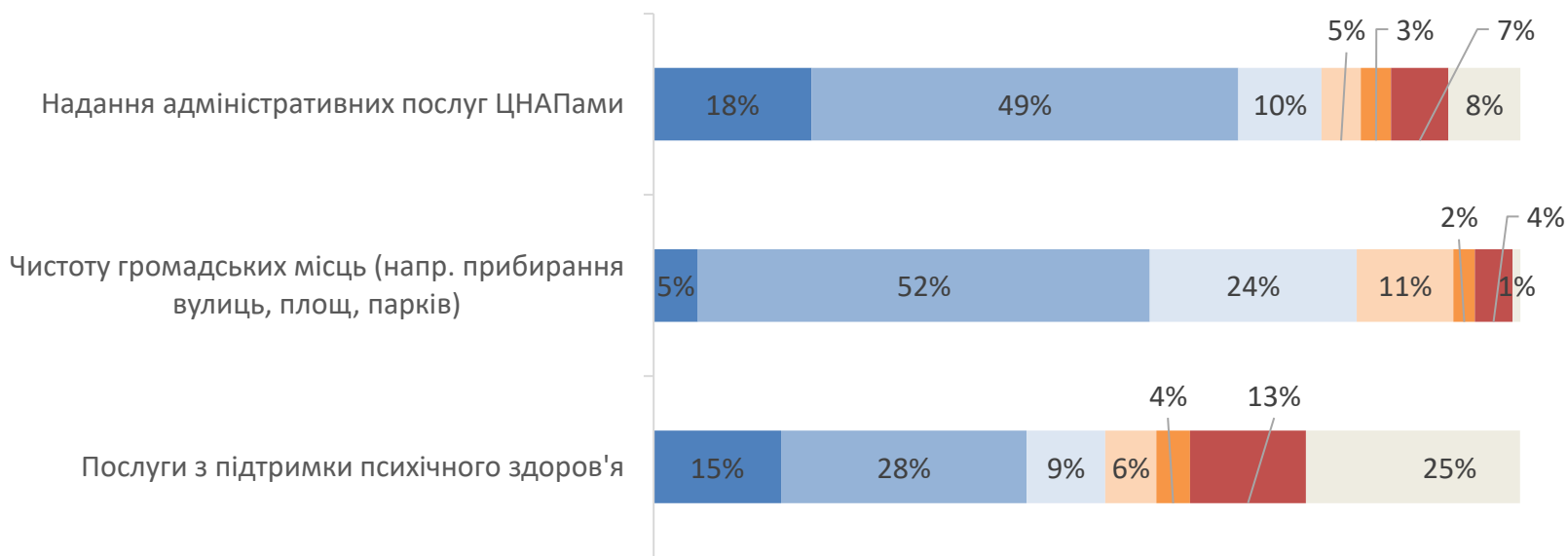
Як ви вважаєте, наскільки місцева влада виражає або представляє інтереси та точку зору жителів громади?

ОЦІНКА ЯКОСТІ ПОСЛУГ

Оцініть, будь ласка, надання таких послуг у вашій громаді:

■ Дуже добре
 ■ Добре
 ■ Ні добре, ні погано
 ■ Погано
 ■ Дуже погано
 ■ Послуги відсутні
 ■ Важко сказати

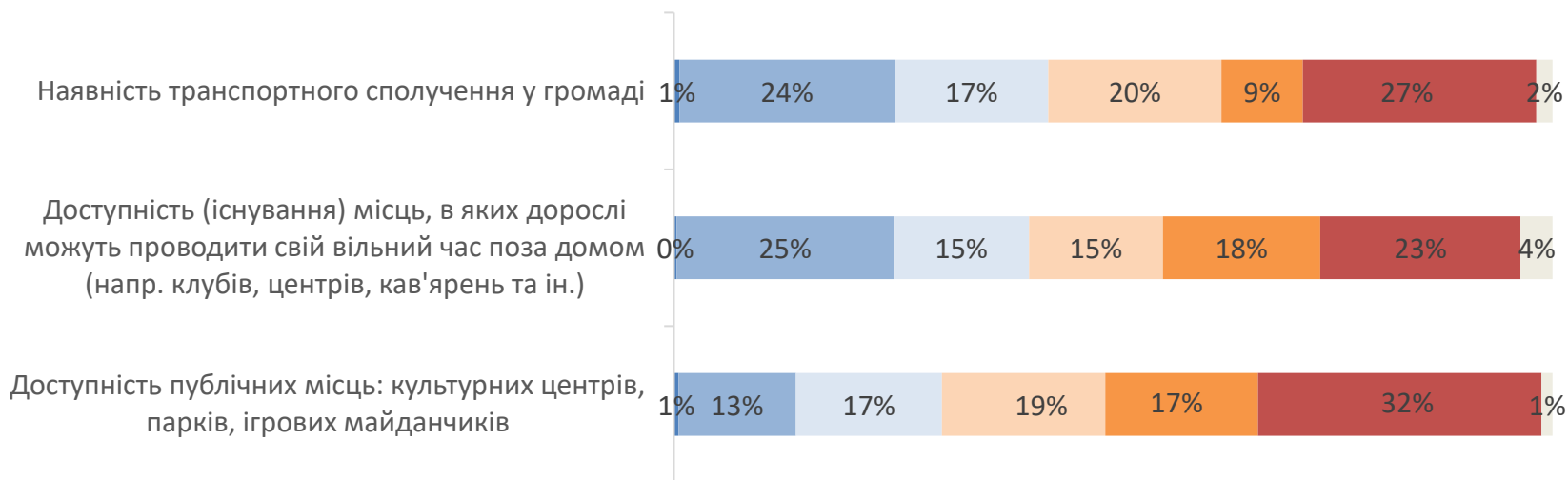

База: усі респонденти (n=418)

ФГД: В оцінці надання адміністративних послуг пролунало доволі багато **позитивних відгуків про роботу ЦНАП**. Зокрема в контексті роботи із вразливими верствами населення, коли до осіб з інвалідністю, пенсіонерів або людей з обмеженими можливостями виїжджали додому представники ЦНАП або селищної ради. В позитивному контексті згадувалась також практика «пересувного ЦНАП», який виїжджає до населених пунктів за графіком. Для деяких респондентів була корисною інформація на дошці оголошень безпосередньо в приміщенні ЦНАП.

Оцініть, будь ласка, надання таких послуг у вашій громаді:

■ Дуже добре ■ Добре ■ Ні добре, ні погано ■ Погано ■ Дуже погано ■ Послуги відсутні ■ Важко сказати

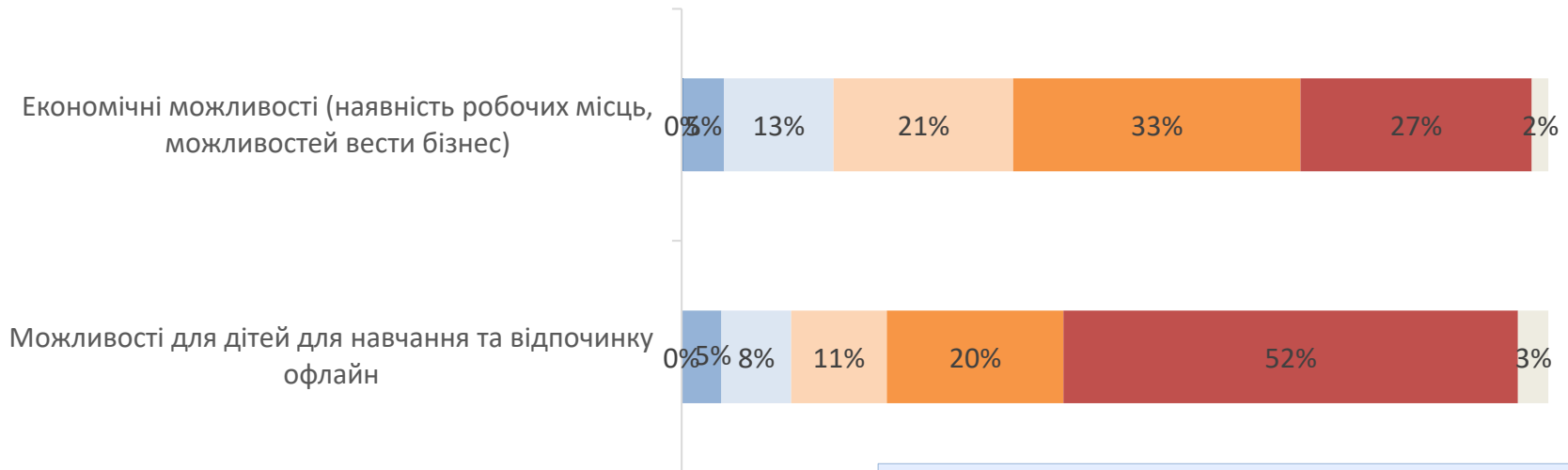
База: усі респонденти (n=418)

ФГД: Гуртки і місця для самореалізації, які функціонували до війни, наразі не відновили свою діяльність. Згадувались респондентами концерти, танцювальний гурток, спортивні секції. Частково це пов'язано з руйнуванням інфраструктури, а частково через побоювання проводити масові публічні заходи.

💡 [російською] «Моему ребенку некуда пойти развиваться, потому что у нас садик немного работал, так просто, на дому, но потом его просто быстренько закрыли, и все. Потому что нельзя, чтобы дети собирались, потому что нету бомбоубежища. Как-то, ну, ребенку не хватает общения с детьми», - (Ж, молодь)

Оцініть, будь ласка, надання таких послуг у вашій громаді:

■ Дуже добре
 ■ Добре
 ■ Ні добре, ні погано
 ■ Погано
 ■ Дуже погано
 ■ Послуги відсутні
 ■ Важко сказати

База: усі респонденти (n=418)

ФГД: Згадувався також центр зайнятості, що пропонує багато вакансій саме в громаді, але при цьому ситуація з пошуком роботи залишається складною. Позитивні оцінки лунали на адресу «Комунсервісу» як щодо безпосередньо діяльності (прибирання вулиць, парків), так і з точки зору створення робочих місць (зварювальник, електрик).

ФГД: Ряд порівнянь щодо надання послуг зробили жителі, що тимчасово не проживають у громаді, і порівняння ці в цілому були не на користь Високопільської громади. Зокрема зазначалося, що в інших громадах і містах є більше можливостей для розвитку дітей, легше отримати адміністративні послуги, ніж у сільській місцевості, краще працює медична допомога, більше різноманітних вакансій.

ГРОМАДСЬКА АКТИВНІСТЬ

Що з наступного ви робили протягом останніх 12 місяців?

База: усі респонденти (n=418)

ВАЖКО СКАЗАТИ

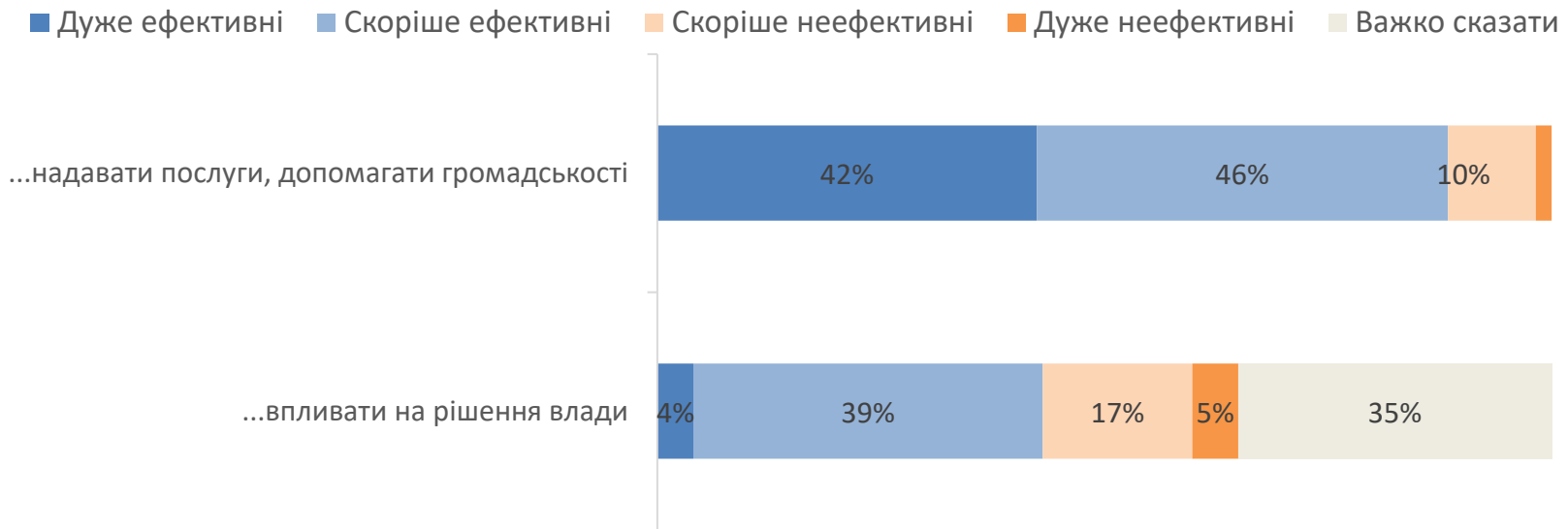
ФГД: Жителі активно долучаються до ініціатив, що наближають перемогу України у війні та допомагають ЗСУ (збір коштів, забезпечення їжею, виготовлення окопних свічок та сіток, забезпечення необхідними речами: одяг, ковдри, медичні засоби, тощо).

ФГД: Наводилось доволі багато прикладів самоорганізації людей на місцевому рівні (ремонт ігрових майданчиків, догляд за довкіллям, чищення доріг, організація занять для дошкільнят, ремонт даху в школі силами батьків).

💡 «Ми, українці, завжди були, не надіялись на владу. І потрібно це організувати не владі, як тут казали, а самим людям, не надіятись на владу, що вона щось робити буде... Люди вийшли. В того паркан – разом його поставили. В того вікна. Вийшли, разом вікна відремонтували. Там дах. А всі чекають, коли депутати нададуть якусь допомогу» , - (Ч, 56, активне населення)

ОБІЗНАНІСТЬ ТА ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Як би ви оцінили діяльність громадських (недержавних) організацій у вашій громаді з точки зору їхньої спроможності...

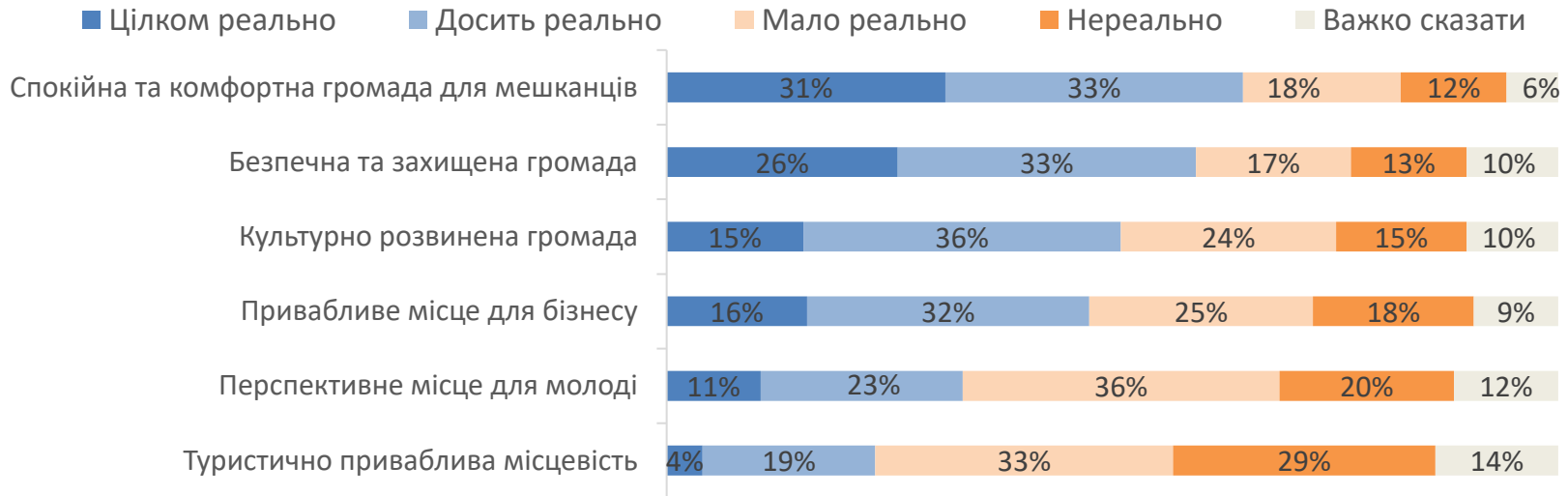
База: респонденти, які знають про діяльність громадських організацій та об'єднань у їхній громаді (n=74).

ФГД: Вдалих кейсів прямого впливу громади на рішення влади учасники дослідження навести не змогли. Навпаки, є приклади невдалої комунікації місцевих волонтерів з владою, яка не відгукнулась на запит. Окреслені позитивні ініціативи стосувались роботи з місцевими волонтерами та міжнародними організаціями, хоча і за деякого організаційного сприяння місцевої влади.

💡 «Це повинні бути громадські організації і ті самі активісти. Але вони повинні діяти, вони не повинні чекати. І разом з владою це все робити. Є такі дні, що виходимо разом, садимо квіти. І потім один одному радіємо, спілкуємось. А якби такого було більше», - (Ж, активне населення).

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Наскільки реальними вам здаються такі перспективи розвитку вашої громади:

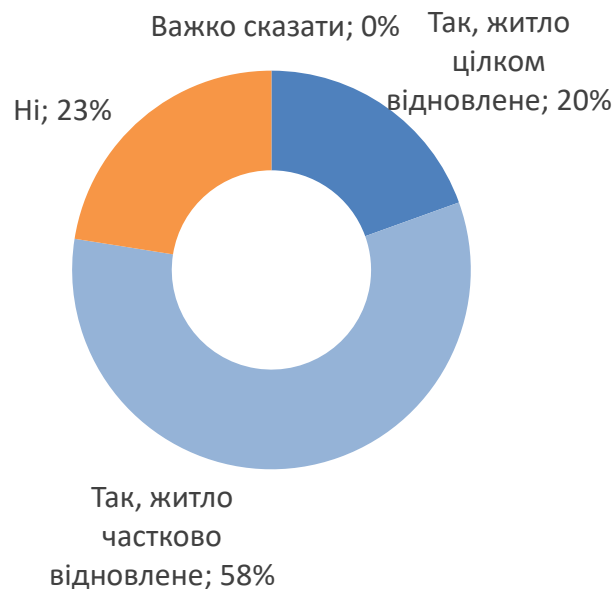
База: усі респонденти (n=418)

ФГД: У своїх побажаннях щодо **напрямків розвитку громади в майбутньому** респонденти концентрувалися перш за все на нагальній потребі створити робочі місця та відновити освітню інфраструктуру. В рамках цієї ініціативи пропонувались такі заходи: будівництво заводу з переробки будівельного та побутового сміття, пекарні, зайнятих переробкою помідорів, відкрити консервний завод, маслозавод, розвиток тваринництва.

Одна з основних перспектив розвитку робочих місць, на думку опитаних, – розмінування і відновлення аграрного бізнесу, проте наразі розмінування в необхідних обсягах не проведено, що часто призводить до поранень та летальних випадків.

ВІДБУДОВА

Чи проводилися роботи з відновлення вашого житла?

База: респонденти, чие житло постраждало внаслідок війни (n = 358).

За чиї кошти проводилися ці відновлювальні роботи?

База: респонденти, житло яких було цілком або частково відновлене (n=276).

ФГД: Говорилось про відновлення будинків з активним залученням будівельників з інших областей. В той же час незрозумілими для багатьох респондентів залишаються критерії відбору для відновлення житлових будинків, вулиць, надання будівельних матеріалів, продуктової допомоги. Це в свою чергу призводить до конфліктів між населенням та зростання недовіри до влади (яка власне займається координацією і розподілом допомоги).

Що з наступного дає вам надію, що відбудова у вашій громаді
можлива?

ФГД: Підкреслювалась важливість таких рис, як згуртованість, чесність і щедрість людей, надійність, «з розумом та на совість». Респонденти також очікують формулювання послідовності дій і пріоритетних напрямків відновлення, залучення інвестицій, роботи закордонних волонтерів з місцевими, створення робочих місць, відновлення економіки.

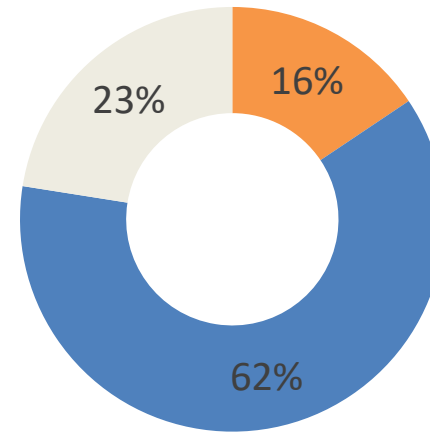
Які перепони для відбудови у вашій громаді ви вбачаєте?

ПОЗИЦІЯ ЩОДО ВІДБУДОВИ ПОШКОДЖЕНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Яка з цих точок зору щодо відбудови пошкодженої інфраструктури вам ближча:

ФГД: На всіх чотирьох групах учасники одностайно визначили як пріоритет більш тривале, але і більш якісне відновлення, із залученням інвестицій, яке сприймається як більш надійний варіант. Пролунала думка, що вся зруйнована інфраструктура має буди відбудована на кращому рівні, і це стосується як відбудови з нуля, так і реконструкції. При цьому також зазначалося, що деякі заклади ще до війни були у занедбаному стані.

- Відбудова громади має відбуватися швидко і бути спрямованою на відновлення рівня, який існував до початку війни.
- Відбудова може тривати довше, але має включати впровадження зелених, енергозберігаючих технологій та модернізацію
- Інше / Важко сказати

ПРІОРИТЕТНІ ПРОГРАМИ ІЗ ВІДБУДОВИ

Які з перелічених програм потрібно впроваджувати у вашій громаді першочергово?

Що мають робити пересічні жителі громади у процесі відбудови?

ФГД: Говорячи про залучення до процесів відновлення громади респонденти наводили багато позитивних прикладів самоорганізації для розв'язання локальних проблем чи приватні ініціативи, в тому числі на власному досвіді. Серед таких прикладів: ремонт місцевих ігрових майданчиків, догляд за доквіллям (не смітити на вулиці), покос трави, розчищення доріг взимку, висаджування квітів біля свого будинку, деякі респонденти готові були б висаджувати дерева і допомагати з будівництвом, наводився досвід організації дошкільної підготовки для дітей.

Чи готові ви особисто долучатися до ініціатив з відбудови?

